

Hyvinvointitoimiala
Lastensuojelu

19.2.2019

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies
00102 Eduskunta

EOAK/3673/2018

Selvitys Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle Turun kaupungin toimenpiteistä lastensuojelun valvontaan liittyen

Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin ja esittelijäneuvos Tapio Rätty ovat pyytäneet Turun kaupungin sosiaali-, ja terveyslautakuntaa ilmoittamaan, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt apulaisoikeusasiamiehen 17.12.2018 antamaan päätökseen liittyen.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies toteaa päätöksessään 17.12.2018, että lapsen asioista vastaavien sosiaalityöntekijöiden työmäärä on Turun Hyvinvointitoimialalla liian suuri. Apulaisoikeusasiamiehen arvion mukaan tämä on ainakin osaltaan vaikuttanut siihen, etteivät sosiaalityöntekijät ole havainneet EOA:n tarkastuskäynnillä havainnoimia ongelmia tai epäkohtia.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies toteaa lisäksi, että Turun kaupungin vastuussa olevan toimielimen ja lastensuojelutyöstä vastuussa olevien esimiesten tulee varmistua siitä, että sijaishuollosta vastaavalla sosiaalityöntekijällä on tosiasiallinen mahdollisuus suoriutua lakisääteisestä tehtävästään.

Lastensuojelun palvelukokonaisuudesta vastuussa olevana vastaan osaltani seuraavaa:

Yksikön henkilöstö ja suunnitelma 2019-:

Lastensuojelun sijaishuollon yksikössä (31.12.2018 asti Ulkopuoliset sijoitukset-yksikkö) on tällä hetkellä johtavan sosiaalityöntekijän lisäksi 11 sosiaalityöntekijä vakanssia, 5 sosiaaliohjaajan ja kolme toimistosihteerin vakanssia.

Yksikköön on vuoden 2018 aikana lisätty kaksi lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän virkaa, jolloin sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärää on saatu vähennettyä aikaisemmasta 40-45 asiakkaasta keskimäärin 35:een. Asiakasmäärä on edelleen suhteessa työntekijämäärään korkea. On suunniteltu, että yksikköön perustetaan yksi sosiaalityöntekijän virka lisää, kun tällä hetkellä avoimena olevien sosiaalityöntekijä vakanssien rekrytoinnit

19.2.2019

saadaan toteutettua. Tällöin sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärä olisi tämän hetkisen tilanteen mukaan n. 30.

Vuoden 2018 aikana yksikköön on kahden sosiaalityöntekijän vakanssin lisäksi rekrytoitu avustavia tehtäviä tekemään sosiaaliohjaaja ja kaksi toimistosihiteeriä. Sosiaaliohjaaja on avustanut sosiaalityöntekijöitä asiakassuunnitelmien ajantasaisessa kirjaamisessa ja toimistosihiteerit ovat huolehtineet tietojärjestelmien ja erilaisten kirjallisten töiden koordinoinnista.

Organisaatiomuutoksen yhteydessä entisestä Ups yksiköstä on siirtynyt 1.1.2019 alkaen yhdeksän vakanssia uuteen tukipalvelut yksikköön, jossa on oma lähiesimies. Tukipalvelut yksikön eriyttämisellä on tavoiteltu lastensuojelun sijaishuollon yksikön esimiehen tehtävien kohtuullistamista, jotta tälle jää riittävästi aikaa tukea lapsen asioista vastaavia sosiaalityöntekijöitä. Yksikön esimieheltä on muutoksen yhteydessä vähennetty myös muita tehtäviä, esim. erilaisten päätösten vahvistamisia.

Yksikköön on helmikuussa 2019 lisätty kaksi sosiaaliohjaajavakanssia, joiden rekrytointi on kesken. Lisäksi maaliskuun alussa on tehty esitys kahdesta tilapäisestä sosiaaliohjaajan virasta.

Muutokset työntekijätilanteessa

Organisaatiomuutoksen yhteydessä ja jo ennen sen toteutumista, yksiköstä siirtyi kolme pitkäaikaisesti lastensuojelun sijaishuollon yksikössä työskennellyttä sosiaalityöntekijää muihin tehtäviin organisaation sisällä. Haastattelujen perustella suurin pois lähtemisen syy on ollut suuri työmäärä, johtamiseen liittyvät haasteet ja työn vaativuuteen nähden liian pieni palkka. Avoina tällä hetkellä olevista sosiaalityöntekijän vakansseista yksi on täytetty ja kaksi on tällä hetkellä julkisessa haussa.

Yksikön sosiaalityöntekijöistä kaksi on tällä hetkellä pitkällä sairauslomalla. Tehtäviä hoidetaan käytettävissä olevin sijaisresurssein. Yksikön esimies osallistuu asiakastyöhön, kunnes rekrytoinnit on tehty.

Sosiaalityöntekijöiden rekrytointia vaikeuttaa yksikön maine raskaana työpaikkana, asiakasmäärä suhteessa työntekijöiden määrään on edelleen suuri, työtä on paljon. Myös lyhytaikaisia sijaisia on ollut vaikea saada.

Murrosvaiheessa yksikössä työskentelevien esimiehen, sosiaalityöntekijöiden, sosiaaliohjaajien ja toimistohenkilöstön työhyvinvointia pyritään tukemaan. Työn suunnittelu on aloitteilla Turun kaupungin henkilöstöpalveluiden kanssa maaliskuun aikana.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle 28.9.2018 annetussa selvityksessä on todettu, että Turun Hyvinvointitoimialalla on käytetty varsin vähän rekrytoinneissa palkkaan liittyviä kannustimia. Turku kilpailee valmistuneista sosiaalityöntekijöistä ympäristökuntien kanssa, joissa palkkataso on korkeampi.

19.2.2019

KVTES paikallisen järjestelyerän avulla sosiaalityöntekijöiden palkkaa on korotettu jonkin verran 2019 alussa. Sosiaalityöntekijöiden palkkukseen liittyen on käyty keskusteluja, esityksiä on tehty. Keskusteluja henkilöstön palkkukseen liittyen jatketaan palvelualuejohtajan, henkilöstöjohtajan ja toimialajohtajan toimesta. Yliopistoyhteistyötä ja rekrytointeja tehostetaan yhdessä viestinnän kanssa.

liite yksikön työntekijät ja asiakasmäärät

Toimintatapojen muutos ja yhteydenpito lapseen

Lastensuojelun sijaishuollon sosiaalityöntekijöiden työtapoihin ja käytäntöihin on apulaisoikeusasiamiehen antamien huomioiden ja ohjeistusten jälkeen kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota. Asiakasmäärien ja työtehtävien kohtuullistamisen lisäksi on oleellista, että sosiaalityöntekijöillä on riittävästi osaamista, tietoa ja taitoa puuttua ja arvioida sijaishuoltopaikan käytäntöjä. Työtapojen suunnitelmallisuus, sosiaalityöntekijän valvontaroolin kehittäminen ja lapsen, perheen ja muiden läheisten riittävän tiiviin kohtaamisen tärkeys on tiedostettu ja työtapoja kehitetään. Sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien työnjakoa kehitetään kevään 2019 aikana.

Yhteydenpidon ja ajantasaisen kirjaamisen helpottamiseksi kaikilla sosiaalityöntekijöillä on käytössään kannettavat tietokoneet etäyhteyksineen ja älypuhelimet sekä suojatun yhteyden mahdollistava virtuaalihuone, jonka avulla sosiaalityöntekijä voi olla yhteydessä lapseen ja lapsi sosiaalityöntekijään. Virtuaalihuoneen käytöstä on saatu hyviä kokemuksia.

Asiakassuunnitelmien ajantasainen kirjaaminen on pyritty mahdollistamaan kahdella ylimääräisellä sosiaaliohjaaja vakanssilla. Sosiaaliohjaajien tehtävä on olla mukana asiakassuunnitelmatapaamisissa ja kirjata suunnitelma kohtuullisessa ajassa. Sosiaalityöntekijä hyväksyy suunnitelman allekirjoituksellaan. Jatkossa on tarkoitus, että sosiaaliohjaajat myös valmistelevat sosiaalityöntekijälle erilaisia viranhaltijapäätöksiä sosiaalityöntekijän antamien ohjeiden mukaisesti. Työn alla on ohjeiden laatiminen erilaisten päätösten valmistelutyölle.

Sijaishuoltopaikan valvonta

Sijaishuoltopaikan valvonta tapahtuu ensisijaisesti lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän toimesta. Sosiaalityöntekijä tai sovitun työnjaon mukaisesti sosiaaliohjaaja, tapaa lasta sijaishuoltopaikassa suunnitellusti, riittävästi usein. Yhteydenpito tapahtuu vierailuin lapsen sijaishuoltopaikassa tai virtuaalisyhteyden, puhelun yms. avulla.

Käynnillä sijaishuoltopaikassa sosiaalityöntekijä/sosiaaliohjaaja pyytää nähtäväksi lapsen rajoituspäätökset, päivittäiskirjaukset sekä ajantasaisen henkilöstöluettelon. Sosiaalityöntekijä tekee arvion siitä, ovatko sijaishuoltopaikassa käytetyt hoito- ja kasvatuskäytännöt sijoitetun lapsen tarpeiden mu-

19.2.2019

kaisia. Mikäli sosiaalityöntekijällä nousee huoli lapsen tilanteesta, keskustele hän asiasta esimiehensä ja tukipalvelut yksikön esimiehen kanssa. Huoli-ilmoituksen kautta valvontatehtävä siirtyy tukipalvelut yksikön valvontaa tekeville viranomaisille. Valvontakäynnistä ilmoitetaan sijoituskuntaan ja kunnille, jotka ovat sijoittaneet lapsia kyseiseen yksikköön.

Sijaishuoltopaikkojen suunnitelmallinen valvonta tapahtuu tukipalvelut yksikön valvontaa suorittavien viranomaisten toimesta. Valvontaa tehdään mahdollisuuksien mukaan sijaishuollon kilpailutukseen osallistuneiden kuntien kanssa. Tukipalvelut yksikössä valvontaa suorittavat johtava sosiaalityöntekijä, kaksi sosiaalityöntekijää ja sosiaaliohjaaja ja tarpeen mukaan perhetukikeskuksissa työskentelevät kolme sosiaalityöntekijää.

Kilpailutukseen osallistuneiden kuntien käyttöön on luotu extranet työtila, josta kunnat voivat seurata sijaishuoltopaikkoihin tehtyjen tarkastuskäyntien raportteja ja toteuttaa niitä yhdessä.

Lopuksi

Lastensuojelun sijaishuollon yksikön tilanne on tällä hetkellä murroksessa. Uusia työntekijöitä rekrytoidaan muihin tehtäviin siirtyneiden tilalle ja sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien välistä työnjakoa arvioidaan uudelleen. Sosiaalityöntekijöiden työkuormaa pyritään helpottamaan lisäämällä yksikön sosiaaliohjaaja vakansseja ja palkkaukseen liittyviä keskusteluja käydään toimialajohdossa.

Yksikön työtapojen muutosta tuetaan yhteistyössä Hyvinvointitoimialan henkilöstöhallinnon kanssa.

Eira Virolainen
lastensuojelun johtaja